

یس ن عبدالله احمد محمد

تفسیر پروردگار یس

محمد رضا بندرچی

اول: در قرآن کریم از دوازده نام مبارکی که برای حضرت ختمی مرتب محمد مصطفی ﷺ در تاریخ ذکر شده، به پنج نام مبارک ایشان تصریح شده است که عبارتند از:

محمد، احمد، عبدالله، ن و یس

در این مقام، بحث در نام نامی «یس» است. چنان که در ابتدای سوره ی مبارک ۳۶

قرآن کریم، پروردگار می فرماید: علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

یس . والقرآن الحکیم . انک لمن المرسلین ﴿

یعنی: قسم به قرآن حکمت بیان که مسلماً تو از پیامبران خدایی

بسیاری از مفسران کلام الله در توضیح «یس»، یاء را حرف ندا و «سین» را نام مبارک

آن حضرت ﷺ و ناظر به حقیقت و سویت اعتدالی ظاهری و باطنی رسول الله ﷺ می دانند.

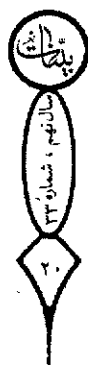
زیرا آن کس که واجد مقام خاتمیت است وجودش به حد اعتدال رسیده و این مقام وقتی

تکمیل می شود که ظاهر و باطن او یکسان باشد و این مرتبه مسلماً در وجود اقدس آن

بزرگوار، به کمال رسیده لذا با حرف «سین» مورد خطاب الهی واقع شده تا اثبات آن مقام

شود.

به بیان ساده تر، در میان حروف تهجی فقط حرف «س» است که ظاهر و باطن آن

مساوی است، به این معنی که از برای هر یک از حروف بیست و هشت گانه ی تهجی علمای علم حروف زُبر و بیته ای قائل اند که در موقع تطبیق زُبر و بیته ی هر حرفی، قطعاً یا زبرش بیشتر است یا بیته اش، در توضیح این دو اصطلاح علمی باید گفت: «زُبر» عبارت از صورت حرف است که در روی کاغذ نوشته می شود و بیته، آن زیادتی است که در وقت تلفظ، سه جزء خواهد داشت که عبارتند از: س، ی، ن. لذا در هنگام تلفظ، دو حرف ی و ن هم به آن اضافه می شود و به این ترتیب در میان بیست و هشت حرف تهجی فقط «س» است که در موقع تطبیق، حساب زبر و بیته اش مساوی است، به این گونه که، «س» از نظر حروف ابجد، شصت می باشد و بیته اش هم که «ی، ن» باشند با حساب ابجد، شصت می شود زیرا عدد «ی» ده و عدد «ن» پنجاه است.

بدین ترتیب خطاب کردن حضرت رسالت پناهی رابه «یس» اشاره به ظاهر و باطن رسول الله ﷺ دارد. یعنی ای کسی که از جهت ظاهر و باطن دارای اعتدالی.

دوم: آیا کلمه ی مبارک «سلام علی الیاسین» بر آل پیامبر دلالت دارد؟

اگر آیه ی مبارک مزبور را با قرائت «آل یاسین» بخوانیم می توانیم مدعی شویم که در این آیه پروردگار بر آل پیامبر هم سلام فرستاده است. در این مورد بجاست که به یاد کرد چند نمونه از بیانات علمای اهل سنت پردازیم:

۱. ابن حجر مکی که در عین حال که بسیار متعصب است، در «الصواعق المحرقة» در ذیل آیه ی سوم از آیاتی که در باره ی فضایل اهل بیت ذکر کرده، از ابن عباس نقل می کند که: «ان المراد بذلک سلام علی آل محمد» یعنی مراد از آل یس، آل محمداند. ۱. همو از امام فخررازی نقل می کند که: (اهل بیت پیامبر) در پنج چیز با آن حضرت برابری کند: اول؛ اسلام چرا که در مورد پیامبر اکرم می گوئیم: «السلام علیک ایها النبی» و در مورد آل وی، خداوند می فرماید: «سلام علی الیاسین»

دوم؛ این که در نماز و تشهد هم بر رسول و هم بر آل وی صلوات فرستاده می شود. سوم؛ این که پروردگار، آن حضرت ﷺ را با لفظ «طه» خطاب کرده یعنی ای طاهر؛ و در شأن اهل بیت وی آیه ی شریفه ی تطهیر را نازل کرده است.

چهارم؛ صدقه هم بر پیامبر و هم بر خاندان وی حرام شده است.

پنجم؛ در مورد محبت به پیامبر اکرم ﷺ فرموده: قل ان کتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم

و درباره‌ی اهل بیت علیهم‌السلام می‌فرماید: قل لا اسئلكم عليه اجراً إلا المودة فی القربى (شوری،

۲۳/۴۲)

۲. سید ابوبکر بن شهاب الدین علوی در کتاب «رشفة الصادی من بحر فضائل بنی النبی الهادی» از قول پاره‌ای از مفسران مثل ابن عباس می‌نویسد که: مراد از آل یس در آیه‌ی ۱۳۰ سوره‌ی صافات «آل محمد» اند. ۳
۳. امام فخررازی نیز در ذیل این آیه‌ی شریفه چند وجه در توضیح «الیاسین» بیان کرده و وجه دوم را «آل محمد» ذکر کرده است. ۴

سوم: یکی از مواردی که بر تفسیر مزبور صحه می‌گذارد کیفیت بیان «صلوات» بر رسول مکرم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است. بخاری در «صحیح»، مسلم در «صحیح» و شیخ سلیمان بلخی در «ینایع المودة» از کعب بن عجره نقل می‌کند که چون آیه‌ی شریفه‌ی *إِنَّ اللَّهَ وَ مَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ*... (احزاب، ۵۶/۳۳) نازل شد، از آن حضرت سؤال کردیم که ای رسول خدا! ما شیوه‌ی سلام کردن بر شما را نمی‌دانیم اکنون بفرمایید تا چگونه بر شما صلوات بفرستیم؟

حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: این گونه صلوات بفرستید:

«اللهم صلّ علی محمد وآل محمد. ۵»

امام فخررازی می‌گوید که: از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم پرسیدند که چگونه بر شما صلوات بفرستیم؟ فرمودند: بگوئید:

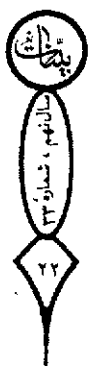
«اللهم صلّ علی محمد و آل محمد كما صلّیت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم و بارک علی محمد و علی آل محمد كما بارکت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم، انک حمید مجید. ۶»

ابن حجر نیز همین روایت را با اندکی اختلاف از حاکم نیشابوری نقل کرده و سپس می‌نویسد:

«فیه دلیل ظاهر علی ان الامر بالصلوات علیه الصلوات علی آله. ۷»

یعنی در این حدیث، دلیل ظهور دارد بر این که امر به صلوات بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم صلوات بر خاندان آن حضرت نیز هست.

و همو روایت کرده که پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «لاتصلّوا علی الصلوات الا بتر» یعنی صلوات ابتر بر من نفرستید.

عرض کردند ای رسول خدا! صلوات ابر کدام است؟ فرمود: «اللهم صلّ علی محمد» بلکه بگویند: «اللهم صلّ علی محمد و علی آل محمد». ^۸ و نیز از دیلمی نقل کرده که حضرت رسول ﷺ فرمودند: «الدعاء محبوب حتی یصلی علی محمد و آله». ^۹

یعنی دعا در حجاب می ماند (مستجاب نمی شود) تا صلوات بر محمد و آل او فرستاده شود.

شعری از امام شافعی منسوب است که می گوید:

یا اهل بیت رسول الله حبکم فرض من الله من القرآن انزله

کفاکم من عظیم القدر انکم من لم یصل علیکم لاصلوة له: ^۱

یعنی ای خاندان رسول خدا! خداوند در قرآن دوست داشتن شما را واجب دانسته و در رفعت مقام شما همین بس که هر گاه کسی در نماز (تشهد) بر شما درود نفرستد نمازش مقبول نیست.

و بر این موضوع بزرگان اهل سنت گواهی داده اند.

نتیجه این که «س» از اسامی مبارک حضرت ختمی مرتبت است و مراد از «الیاسین» در آیه ی ۱۳۰ سوره ی صافات، آل آن حضرت اند که مخاطب سلام الهی قرار گرفته اند و تالی تلو پیامبران الهی محسوب می شوند و شایسته ترین افراد برای پیروی اند.

۱. احمد بن حجر الهیثمی مکی، الصواعق المحرقة / ۲۲۸، بیروت: دارالکتب العلمیه، چاپ دوم، ۱۴۰۵ هـ.

۲. همان / ۲۲۹.

۳. ابوبکر بن شهاب الدین علوی، رشفة الصادی من بحر فضائل بنی النبی الهادی / ۲۴ و ۳۴، مصر: مطبعة اعلامیه، چاپ اول، ۱۹۶۰.

۴. فخر رازی، مفاتیح الغیب، ۱۶۳/۷، مصر: مطبعة الحاروی، چاپ دوم، ۱۹۶۰ م.

۵. الصواعق المحرقة / ۲۲۴-۲۲۵.

۶. تفسیر کبیر، ۶ / ۷۹۷.

۷. الصواعق المحرقة / ۲۲۵.

۸. همان / ۲۲۵.

۹. همان / ۲۲۷.

۱۰. همان / ۲۲۸.

